

היסטוריה

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שלוש שעות.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שמונה נושאים, ועליך לבחור בשניים מהם.

בכל נושא שני פרקים, ועליך לענות על שתי שאלות:

שאלה אחת מן הפרק הראשון — 35 נקודות

שאלה אחת מן הפרק השני — 15 נקודות

סך הכול לנושא — 50 נקודות

(לכל נושא — 50 נקודות; סך הכול — 100 נקודות)

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

שים לב: תלמיד שאושר לו מבחן מותאם יענה על אחת משתי השאלות הראשונות בכל אחד משני הנושאים שלמד.

סך הכול שתי שאלות, לכל שאלה — 50 נקודות.

כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.

כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

השאלות

בשאלון זה שמונה נושאים (1-8). בחר בשני הנושאים שלמדת, וענה על ארבע שאלות סך הכול, לפי ההוראות.

נושא 1 — הפעילות הציונית בארצות האסלאם בימי מלחמת העולם השנייה, והעליות הגדולות מארצות האסלאם בשנים 1948-1967

אם בחרת בנושא זה, ענה על שתי שאלות:

על אחת מן השאלות 1-2 (פרק ראשון) ועל אחת מן השאלות 3-4 (פרק שני).

פרק ראשון

ענה על אחת מן השאלות 1-2. (35 נקודות)

1. תהליכי שינוי בארצות האסלאם

א. קרא את הקטע שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

תהליכי המודרניזציה הולידו את התנועות הלאומיות בארצות האסלאם, והמדינות הלאומיות שנולדו מהן העמידו - כמו באירופה - את המיעוטים האתניים והדתיים במצב קשה. מה עוד שהמאבק של התנועות הערביות הלאומיות לעצמאות נוהל בעיקר נגד מעצמות אירופה הקולוניאליות, בריטניה וצרפת, ורוב המיעוטים במזרח התיכון ובצפון אפריקה, והיהודים בכללם, זוהו כבני ברית של השליטים האירופים השנואים. במקביל לתמורות בארצות האסלאם, נולדה הלאומיות היהודית והזרם הציוני שלה. זה האחרון נקלע לסכסוך עם הפלסטינים שנתפסו כבשר מבשרה של התנועה הלאומית הערבית הגדולה. כלומר, נוצרו התנאים לזהות את היהודים שחיו בארצות האסלאם [...] עם אויבי הלאומיות הערבית.

(מעובד על פי י' צור, "העלייה מארצות האסלאם", בתוך: צ' צמרת וח' יבלונקה [עורכים], העשור הראשון תש"ח-תשי"ח, יד בן צבי, 1997, עמ' 58)

על פי הקטע, **הסבר** את הגורמים לעליית היהודים מארצות האסלאם לארץ-ישראל.

על פי מה שלמדת, **הצג** גורם נוסף אחד לעלייה זו.

(17 נקודות)

ב. **הצג** את השינוי שחל בזמן מלחמת העולם השנייה בעמדה של ההנהגה הציונית בנוגע לעליית יהודים מארצות

האסלאם. **הסבר** שני גורמים לשינוי זה. (18 נקודות)

2. יהודי עירק בשנות הארבעים

א. מהו ה"פרהוד"? **הסבר** את השפעתו על יהודי עירק, והצג שתיים מדרכי ההתמודדות של היהודים עם האירוע ותוצאותיו. (17 נקודות)

ב. **הסבר שניים** מן הגורמים שהביאו להקמת ארגון "ההגנה" בעירק, והצג שני קשיים של הארגון בתקופת מלחמת העולם השנייה. (18 נקודות)

פרק שני

ענה על אחת מן השאלות 3-4. (15 נקודות)

3. **הצג** את דפוס העלייה שאפיין את עליית היהודים מלוב בשנים 1949-1952, **והסבר** מדוע הוחלט להעלות כך את יהודי לוב לישראל.

4. **הצג אחד** מן הגורמים לעזיבת היהודים את מצרים בשנים 1956-1960. **הצג** את הפעילות של הסוכנות היהודית ואת הפעילות של הצלב האדום כדי לסייע ליהודים לעזוב את מצרים.

נושא 2 — "מעיל תשבץ": מפגש התרבויות בין יהדות לאסלאם בימי הביניים

אם בחרת בנושא זה, ענה על שתי שאלות:
על אחת מן השאלות 5-6 (פרק ראשון) ועל אחת מן השאלות 7-8 (פרק שני).

פרק ראשון

ענה על אחת מן השאלות 5-6. (35 נקודות)

5. בין יהדות לאסלאם

- א. הצג שני מאפיינים של דמותו של אברהם על פי מסורת האסלאם, והסבר מדוע היה חשוב לאסלאם לאמץ דמות זו. (18 נקודות)
- ב. הצג שלושה הסברים לדמיון בין היהדות לאסלאם. (17 נקודות)

6. להיות מיעוט יהודי בעולם מוסלמי

- א. הסבר את המדיניות המוסלמית כלפי היהודים כפי שהיא באה לידי ביטוי בחוזה מקנא. הצג שלושה מן הסעיפים של "תנאי עומר" המדגישים את עליונות האסלאם. (20 נקודות)
- ב. לעיתים אפשרו שליטים מוסלמים ליהודים לחרוג מ"תנאי עומר". הסבר מדוע עשו זאת השליטים המוסלמים, והבא שתי דוגמאות לחריגה של היהודים מ"תנאי עומר". (15 נקודות)

פרק שני

ענה על אחת מן השאלות 7-8. (15 נקודות)

7. הסבר מדוע בארצות האסלאם בימי הביניים כתבו היהודים שירה בשפה העברית, ואילו בשפה הערבית הם כתבו פרוזה וחיבורים בתחום המדע. הצג את הנימוקים של יהודים שהעדיפו שגם הפרוזה והחיבורים בתחום המדע ייכתבו בעברית.
8. הצג שתי דוגמאות להשפעת המשפט היהודי על המשפט המוסלמי, ושתי דוגמאות להשפעת המשפט המוסלמי על המשפט היהודי (סך הכול — ארבע דוגמאות).

נושא 3 — קהילת יהודי קרקוב

אם בחרת בנושא זה, ענה על שתי שאלות:
על אחת מן השאלות 9-10 (פרק ראשון) ועל אחת מן השאלות 11-12 (פרק שני).

פרק ראשון

ענה על אחת מן השאלות 9-10. (35 נקודות)

9. מדיניות הנאצים כלפי היהודים בקרקוב

א. קרא את הקטע שלפניך, וענה על השאלות שאחריו.

קמח היה המצרך הראשון שאזל במכולת הסמוכה. [...] אחריו נעלמו מצרכי יסוד נוספים: סוכר, שמן, ביצים. [...] מישהו הפיץ שמועות שהגרמנים ינפיקו פנקסי תלושים לקניית מזון בהקצבה, ואלה יחולקו רק לאנשים עובדים ומועילים. [...]

אימא, שניסתה בכל כוחותיה לקיים אורח־חיים רגיל עד כמה שניתן, הייתה נוהגת להחליף פיסות בד ואריגי צמר בחמאה וביצים. את הבדים הצליח אבא להבריח בחשאי מחנות הטקסטיל שברחוב שבסקה, עוד לפני שזו הוחרמה והופקעה מבעלותו לטובת שצ'וקה, פולקס־דויטשה (פולני בעל אילן יוחסין גרמני, ומכאן – בעל זכויות־יתר) אחד. [...]

חודשים אחדים לאחר הכיבוש הונהגו בפקודת השלטונות שרווליות לבנות ועליהן מוטבע מגן־דוד כחול. את השרווליות נצטוו לשאת כל "בני דת משה", כדברי הכרוז שהודבק על לוחות המודעות.

(ש' רוטברד, פרשים ירוקים, מורשת, 2000, עמודים 14-16)

על פי הקטע, הצג שני צעדים שנקטו הנאצים נגד היהודים בפולין מן הכיבוש הנאצי ועד "הגירוש מרצון".

על פי מה שלמדת, הצג שני צעדים נוספים שנקטו הנאצים נגד היהודים בפולין בתקופה הזאת,

והסבר שתי דרכי התמודדות של יהודי קרקוב עם המדיניות הנאצית עד קיץ 1940, זמן הגירוש.

(20 נקודות)

ב. "עניין היציאה [הגירוש] מרצון" העסיק את היהודים במשך ימים רבים".

(צ' ברלב, בתוך: פ' קראי, פנים רבות לגבורה, יד ושם ות"ל, 2002, עמ' 31)

הצג מהו "הגירוש מרצון", והסבר שתיים מדרכי ההתמודדות של היהודים עם הקשיים שעורר.

(15 נקודות)

10. פעילות המחותרת בקרקוב

א. קרא את הקטע שלפניך, וענה על השאלה שאחריך.

לנסיעתו זו של יצחק [צוקרמן] לקרקוב הייתה מטרה – לתאם את העבודה של "החלוץ הלוחם" עם הפעילות הארצית. בגלל התנאים הבלתי אפשריים לפעילות מחתרתית בגטו קרקוב – התנגדותם הפעילה של היהודים לכל פעילות מחתרתית שהיא – עברו החברים לצד הארי [מחוץ לגטו] ומשם ניהלו את עבודתם, שהיתה מסועפת וחרוצה. יצחק נסע כדי לשכנע אותם לחזור אל הגטו ומשם, מבין היהודים, להכין את המרד. בעניין זה יצחק היה עקבי – על ה"חלוצים" להימצא בקרב עם, העם המרוכז בגטו הוא הבסיס שעליו יישען מרד היהודים.

(ח' פולמן-רבן, לא נפרדתי מהם, פנקסי עדות בית לוחמי הגטאות, מערכת, 1997, עמ' 97)

על פי הקטע ועל פי מה שלמדת, **הצג** את המחלוקת בין חברי המחותרת בגטו קרקוב ובין חברי המחותרת מוורשה. בתשובתך הצג את שתי העמדות במחלוקת, והסבר שניים מן הנימוקים של כל אחת מהן. הבא נימוק אחד מן הקטע לכל אחת מן העמדות. (20 נקודות)

ב. **הסבר** את התוצאות של מבצע ציגנריה בהקשר של שתיים מן הקבוצות האלה:

— יהודים

— פולנים

— גרמנים

(15 נקודות)

פרק שני

ענה על אחת מן השאלות 11-12. (15 נקודות)

11. לפעילות שהתקיימה בגטו קרקוב בתחום התרבות היו תפקידים שונים.

הסבר מדוע התירו הגרמנים פעילות זו, ובמה היא סייעה ליהודים.

הבא שלוש דוגמאות לפעילות תרבותית חינוכית בגטו.

12. אפשר לחלק את תקופת ההנהגה הממונה של יהודי קרקוב בזמן הכיבוש הנאצי לשלוש תקופות משנה.

הצג את מאפייני ההנהגה היהודית בכל אחת מתקופות המשנה: מי עמד בראש ההנהגה, כיצד פעל ומה היה בסופו.

נושא 4 — מלחמת העצמאות

אם בחרת בנושא זה, ענה על שתי שאלות:

על אחת מן השאלות 13-14 (פרק ראשון) ועל אחת מן השאלות 15-16 (פרק שני).

פרק ראשון

ענה על אחת מן השאלות 13-14. (35 נקודות)

13. ירושלים בזמן המלחמה

א. "את המלחמה בירושלים אפשר לחלק לשניים: הקרב על העיר והקרב אל העיר".

(מ' גולני, ציון בציונות, משרד הבטחון, 1992, עמ' 97)

עיון בתצלומים א-ב שלפניך, וענה על השאלה שאחריהם.

תצלום ב: שיירה נכנסת לירושלים

(תולדות מלחמת הקוממיות, באמצעות wikipedia.co.il)

תצלום א: מילוי שקי חול בירושלים

(אוספי הארכיון הציוני, באמצעות wikimediacommons)

הסבר את הציטוט שמובא בפתיח לסעיף א, והדגם כיצד הוא בא לידי ביטוי בכל אחד מן התצלומים שלפניך

(סך הכול — שתי דוגמאות).

(20 נקודות)

ב. הסבר את הקשר בין תוצאות הלחימה בירושלים ובין ההחלטה הנוגעת לעיר בהסכם שביתת הנשק

/המשך בעמוד 8/

בין ישראל לירדן. (15 נקודות)

14. היווצרות בעיית הפליטים הפלסטינים

- א. **הצג שלוש** פעולות במהלך המלחמה שהשפיעו על היווצרות בעיית הפליטים הפלסטינים. בתשובתך התייחס לפעולות של הצד היהודי ושל הצד הערבי. לדעתך, לאיזו פעולה הייתה השפעה רבה יותר על היווצרות בעיית הפליטים הפלסטינים? **בסס** את תשובתך על עובדות היסטוריות. (18 נקודות)
- ב. לפניך קטע מסעיף 11 של החלטה 194 של עצרת האומות המאוחדות מדצמבר 1948. סעיף 11 עוסק בבעיית הפליטים הפלסטינים. קרא את הקטע, וענה על השאלה שאחריו.

הפליטים שירצו לשוב לבתיהם ולחיות בשלום עם שכניהם, יש להרשות להם לעשות זאת במועד המוקדם האפשרי מבחינה מעשית, ואת הפיצויים בעבור הרכוש של אלה שיבחרו שלא לחזור ובעבור אובדן הרכוש או נזק לרכוש, יש לשלם על פי עקרונות המשפט הבינלאומי או הצדק, [והתשלום] יבוצע על ידי הממשלות או הרשויות האחראיות.

ועדת הפיוס מונחית לסייע לשיבתם של הפליטים למולדת, ליישובם מחדש וכן לשיקומם הכלכלי והחברתי.

הצג את עמדת מדינת ישראל ואת עמדת מדינות ערב בשאלת הפתרון לבעיית הפליטים הפלסטינים. **הדגם** כיצד יכול כל צד למצוא ביסוס לעמדתו בנוסח הסעיף. (17 נקודות)

פרק שני

ענה על אחת מן השאלות 15-16. (15 נקודות)

15. גם לכוחות היהודיים וגם לכוחות הערביים שלחמו בארץ-ישראל הצטרפו כוחות מתנדבים מחוץ לארץ לסייע בלחימה. **הצג שניים** מן הכוחות (כוח אחד מכל צד), **והסבר** מה הייתה תרומתו ללחימה.
16. "כאשר זזים משבצת אחת מהחזית [...] אנו מגלים את האלפים [...] שחמקו מהגיוס. הצווים הרשמיים, הממלאים את העיתונות ואת לוחות המודעות, מלמדים על הקצב האיטי של ההתגייסות".
- (ז' צחור, החזון והחשבון, ספרית פועלים, 1994, עמ' 190)
- הסבר** מהי הבעיה המתוארת בקטע שלפניך, וכיצד הכרזה על הקמת המדינה הייתה יכולה למנוע את היווצרות הבעיה.
- הצג** שיקול אחד נוסף שהוביל להחלטה להכריז על הקמת מדינת ישראל.

נושא 5 — אל מול עולם חדש: לבטים ומגמות בעידן האמנציפציה

אם בחרת בנושא זה, ענה על שתי שאלות:

על אחת מן השאלות 17-18 (פרק ראשון) ועל אחת מן השאלות 19-20 (פרק שני).

פרק ראשון

ענה על אחת מן השאלות 17-18. (35 נקודות)

17. היחס לעברית בעידן האמנציפציה

א. לפניך קטע מדבריו של זכריה פרנקל באספת הרבנים בפרנקפורט בשנת 1845. קרא את הקטע, וענה על השאלה שאחריו.

השפה העברית היא שפת כתבי הקודש המקיפים את כל יסודות הדת שלנו. הדת, כעניין מופשט, מצריכה מסגרת חיצונית שעליה להעלות לפנינו בכל עת תמיד את זכר האל. זהו הטעם המונח ביסוד מצוות רבות כגון מזוזה, תפילין וכו'. גם הלשון העברית בתפילה משמשת את המטרה הזאת, להחיות תמיד בזיכרונו את הכתוב בכתבי הקודש, את בריתנו עם האלוהים. אמצעי זיכרון שונים אלה דומים לצרור הקנים במשל הידוע: כאשר כל הקנים מאוגדים יחד, אין לשבור אותם; אך אם יצאו אחד אחד, בזה אחר זה – יישבר הצרור כולו על נקלה. בלאו הכי כבר נמחה הרבה כל כך ממה שהיה אופייני ליהדות, והגיעה העת להיעצר. (מעובד על פי ר' הורביץ [עורכת], זכריה פרנקל וראשית היהדות הפוזיטיבית-היסטורית, מרכז שזר, 1984, עמ' 106-107)

על פי הקטע, הסבר את התפיסה של זכריה פרנקל בנוגע לחשיבות השימוש בעברית כשפת התפילה.

(15 נקודות)

ב. הסבר שתי תפיסות נוספות שהתגבשו בעידן האמנציפציה בנוגע לשימוש בשפה העברית. (20 נקודות)

18. יהודי תוניסיה בתקופות השלטון הקולוניאלי

א. לפניך קטע ממכתב ששלחה קבוצת יהודים בתוניסיה לנשיא ארגון כי"ח בפריז בשנת 1900. קרא את הקטע, וענה על השאלה שאחריו.

הרעיון המנחה את ההוראה במוסדות כי"ח הוא ההתבוללות של החברה היהודית. כי"ח עושה כמיטב יכולתה כדי "לצרפת" את האוכלוסייה הזאת, ובאותה עת דוחקת למקום אחרון את הנושאים היהודיים. בגלל החינוך הזה, הצעירים האלה אינם יהודים ואינם צרפתים. וכך, בהיותם חסרי ידע ביהדות הם מתביישים לעתים קרובות במוצאם, מתעלמים מבני דתם, ומצהירים על בוז עמוק לאמונתם ועוד יותר מכך לנציגיה - הרבנים. הם איבדו את הכבוד להוריהם מכיוון שאינם דוברי צרפתית כראוי. הצעיר המסיים את בית הספר של כי"ח יוצא ובידו על פי רוב תעודות של בית ספר יסודי בלבד, אך הוא נושא את עיניו למרות בורותו למעמד גבוה במקצועות החופשיים, וחושב שזו השפלה לעסוק במקצוע של אביו, שהיה מאפשר לו להתפרנס הרבה יותר טוב.

(מעובד על פי ש' פישר [עורך], תולדות יהודי ארצות האסלאם בעת החדשה, מכון שון, 1952, עמ' 129)

על פי כותבי המכתב, מה הם החסרונות של החינוך ברשת בתי הספר של כי"ח בתוניסיה?

על פי מה שלמדת, הסבר את היתרונות של החינוך בבתי הספר של רשת כי"ח.

(20 נקודות)

ב. הסבר תגובה אחת אחרת של יהודי תוניסיה לתהליך המודרניזציה במאות ה-19 וה-20. (15 נקודות)

פרק שני

ענה על אחת מן השאלות 19-20. (15 נקודות)

19. הסבר שני הבדלים בין התפיסה של מנדלסון בנוגע למצוות ובין התפיסה של גייגר בנושא זה.

20. הצג את הדמיון ואת השוני בין מאפייני החברה היהודית המסורתית בארצות אשכנז ובין מאפייני החברה היהודית המסורתית בארצות האסלאם עד המאה ה-18.

נושא 6 — תולדות ארצות הברית

אם בחרת בנושא זה, ענה על שתי שאלות:
על אחת מן השאלות 21-22 (פרק ראשון) ועל אחת מן השאלות 23-24 (פרק שני).

פרק ראשון

ענה על אחת מן השאלות 21-22. (35 נקודות)

21. המשבר הכלכלי והניו דיל

א. יש הטוענים כי כבר בתחילת שנות העשרים של המאה ה-20 היו סימנים מוקדמים למשבר כלכלי בארצות הברית.

בסס טענה זו על דוגמאות משני תחומים שונים. (15 נקודות)

ב. לפניך ציור שצייר האמן ויליאם גרופר בשנת 1938. הציור מתאר את פרויקט עמק טנסי.

עיין בציור, וענה על השאלה שאחריו.

(Wikimediacommons.org באמצעות U.S. Department of Interior)

הסבר מה הייתה המטרה של הממשל האמריקני בפרסום הציור, וכיצד מטרה זו באה לידי ביטוי בציור.

הצג שתי מטרות נוספות של תוכנית הניו דיל. (20 נקודות)

22. מלחמת העולם השנייה והמלחמה הקרה

א. "לאחר פרוץ מלחמת העולם השנייה, העיר עיתונאי אמריקני ידוע: 'רצון רוב האמריקנים הוא להיות בלתי ניטרליים עד כמה שאפשר מבלי להיות שותפים למלחמה'."

(א' גוטפלד, **ארצות הברית ממלחמת האזרחים למלחמה הקרה**, משרד הבטחון, תשמ"ט, עמ' 149)

הסבר אמירה זו. בתשובתך התייחס לשלושה מן האירועים שלפניך:

- נאום ארבע החירויות (ינואר 1941)
- חקיקת חוקי "החכר והשאל" (מרס 1941)
- חתימה על האמנה האטלנטית (אוגוסט 1941)
- ההתקפה על פרל הארבור (7 בדצמבר 1941)

(17 נקודות)

ב. היסטוריונים שמתמחים בכלכלה טוענים כי העליונות הכלכלית של ארצות הברית לאחר מלחמת העולם השנייה היא שהביאה לפתיחת "המלחמה הקרה". היסטוריונים אחרים טוענים כי שורשי הסכסוך בין ארצות הברית לברית המועצות לשעבר נעוצים בחשדנות בין שתי המעצמות.
באיזה משני הטיעונים אתה תומך? **הדגם** באמצעות שני אירועים. (18 נקודות)

פרק שני

ענה על אחת מן השאלות 23-24. (15 נקודות)

23. **הצג** את הדמות של החברה האמריקנית על פי התפיסה של דה־קרבקר הבאה לידי ביטוי במכתביו שהתפרסמו בשנת 1782, ועל פי התפיסה של מאיו סמית הבאה לידי ביטוי במאמרו שהתפרסם בשנת 1890.
הסבר את ההבדל בין התפיסות, **והצג** סיבה אחת להבדל זה.

24. **הסבר** שלושה מן העקרונות בחוקה האמריקנית המגבילים את הכוח של הממשל הפדרלי. בתשובתך כתוב כיצד הם מגבילים את הכוח של הממשל הפדרלי.

נושא 7 – יפן המודרנית

אם בחרת בנושא זה, ענה על שתי שאלות:

על אחת מן השאלות 25-26 (פרק ראשון) ועל אחת מן השאלות 27-28 (פרק שני).

פרק ראשון

ענה על אחת מן השאלות 25-26. (35 נקודות)

25. האימפריאליזם היפני וסופו

א. הסבר את הסיבות לצמיחת האימפריאליזם היפני משנות השבעים של המאה ה-19 ועד מלחמת העולם השנייה.

בתשובתך התייחס לגורמים פוליטיים-חברתיים ולגורמים מדיניים-חיצוניים. (18 נקודות)

ב. הסבר כיצד השפיע הכיבוש האמריקני על השלטון ביפן בשלושת העשורים שלאחר מלחמת העולם השנייה.

בתשובתך התייחס לשלושה תחומים: משטר, חינוך, כלכלה. (17 נקודות)

26. מלחמת רוסיה-יפן

לפניך קריקטורה שפורסמה בעיתון "ברוקלין איגל" בתאריך 17 בפברואר 1904, בזמן מלחמת רוסיה-יפן.

עיין בקריקטורה, וענה על השאלה שאחריה.

(bklyn.newspapers.com)

א. על פי הקריקטורה ועל פי מה שלמדת, הסבר מה היו המניעים של יפן לפתוח במלחמה נגד רוסיה.

לדעתך, מהי העמדה של צייר הקריקטורה בנוגע לפתיחה במלחמה? בסס את דבריך על שני רכיבים מן הקריקטורה. (18 נקודות)

ב. הצג שני מאפיינים של מלחמת רוסיה-יפן, והסבר את חשיבותם ליפן. (17 נקודות)

פרק שני

ענה על אחת מן השאלות 27-28. (15 נקודות)

27. הצג שלושה מן הצעדים שנקט קאטו לביסוס הדמוקרטיה ביפן לאחר מלחמת העולם הראשונה.

הסבר כיצד התמודד קאטו עם הקשיים שנבעו מיישום אחד מן הצעדים שהצגת.

28. הצג את הדרך שבה סייעה יפן לארצות הברית במלחמתה נגד הקומוניזם בדרום-מזרח אסיה בשנות החמישים והשישים

של המאה ה־20.

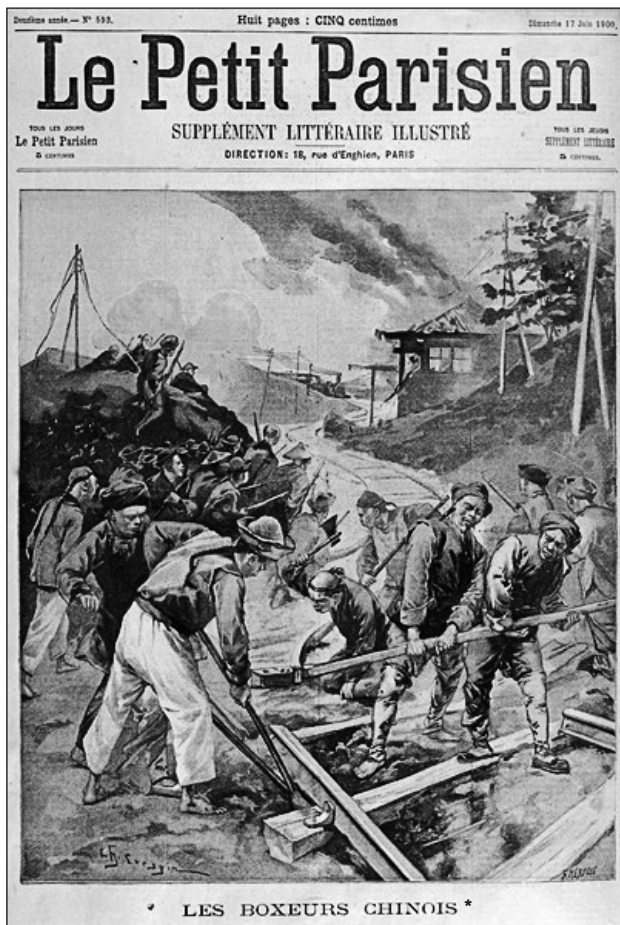
הסבר כיצד השפיע סיוע זה על יפן עצמה.

נושא 8 — סין המודרנית

אם בחרת בנושא זה, ענה על שתי שאלות:
על אחת מן השאלות 29-30 (פרק ראשון) ועל אחת מן השאלות 31-32 (פרק שני).

29. מרד הבוקסרים בסין

א. לפניך כרזה שפורסמה בעיתון בצרפת ביוני 1900. בכרזה, שצייר לוואי מול, מתואר מרד הבוקסרים. עיין בכרזה, וענה על השאלה שאחריה.

(Wikimediacommons.org)

* הבוקסרים הסינים *

על פי מה שלמדת, מדוע פרץ מרד הבוקסרים בסין?

הסבר כיצד שניים ממאפייני המרד באים לידי ביטוי בכרזה. בתשובתך התייחס לשני רכיבים בכרזה. (20 נקודות)

ב. הצג את האינטרסים של המעצמות בסין בסוף המאה ה-19. הסבר כיצד אופן הדיכוי של מרד הבוקסרים וההסכם

שנחתם בעקבותיו קידמו אינטרסים אלה. (15 נקודות)

א. לפניך קטע מן הספר "ברבורי פרא" מאת רונג ג'אנג. בספר מתוארות החוויות של הסופרת ממהפכת התרבות בסין. קרא את הקטע, וענה על השאלות שאחרייך.

מחודש יוני ואילך שלט חוק בלתי כתוב שקבע כי כל התלמידים צריכים להישאר בבית הספר עשרים וארבע שעות ביממה, כדי להתמסר כל כולם למהפכת התרבות [...] הבנים ישנו בכיתות, ואנו, הבנות, יכולנו לתפוס את אולמות השינה [...] יום לאחר שחזרתי לבית הספר, נלקחתי עם עוד כמה עשרות תלמידים לשנות שמות רחובות לשמות יותר "מהפכניים". הרחוב בו גרתי נקרא רחוב המסחר, ואנחנו התלבטנו אם יש צורך לשנות את שמו.

[...]

בצ'נגדו השירו הרחובות את שמותיהם הישנים, כמו "חמישה דורות תחת גג אחד" [...], "הצפצפה והערבה ירוקות" [...] ו"דרקון מאבן ירקן" [...]. הם [הרחובות] הפכו ל"להרוס את הישן", "המזרח הוא אדום" ו"רחוב המהפכה".

[...]

ארגון "המשמרות האדומים" בבית הספר שלי נוסד ב־16 באוגוסט, בעזרתם של כמה צעירים מבייג'ינג. [...] כאשר קרא לין ביאו להרוס כל דבר שמייצג את התרבות הישנה, התחילו כמה תלמידים בבית ספרי לנתץ מכל הבא ליד. בבית הספר, שהיה בן יותר מאלפיים שנה, היו עתיקות לרוב ולכן הוא היווה מטרה מצוינת לפעולה [...] תלמידים נושאי פטישים ומוטות ברזל טיילו בגן האחורי והרסו כלאחר יד את פסלוני החיות שעיתרו את מעקי הגשרים [...]

כל הדברים שאהבתי הלכו ונעלמו. מה שהעציב אותי ביותר היה הרס הספרייה.

(ר' ג'אנג, **ברבורי פרא**, ספרית מעריב, 1994, עמ' 296-301)

על פי הקטע, מהי המטרה של מהפכת התרבות בסין?

הצג את ההבדל בין המטרה שכתבת עליה ובין המטרה של מהפכת התרבות בסין על פי מה שלמדת. (20 נקודות)

ב. הצג שתי תוצאות מיידידות של מהפכת התרבות בסין ואת ההשפעה שלה לטווח ארוך בשני תחומים. (15 נקודות)

פרק שני

ענה על אחת מן השאלות 31-32. (15 נקודות)

31. הצג שניים מן הגורמים למלחמת סין-יפן הראשונה (1894).

הסבר את ההשפעה של מלחמה זו על ההתפתחויות הפנימיות בסין.

32. הסבר מדוע הצטרפה סין למלחמת העולם הראשונה לצד מדינות ההסכמה.

הצג את ההשפעה של החלטות ועידת ורסאי (1919) על סין.

בהצלחה!